

Kursus: Tage og tagkonstruktioner

Tagform og konstruktiv træbeskyttelse

Foto Kasper Kristensen

Foto Kasper Kristensen

4.- 5. marts 2026

Træinformation Kasper Kristensen

TRÆ

1

Indhold

1. Tagform - effektiv bortledning af tagvand
2. Krav til fugtindhold
3. Konstruktiv træbeskyttelse - eksempler
4. Tjekliste til tagudformning

Træinformation

TRÆ

2

Tagform

(del af strategi for tørt byggeri)

Træinformation

TRÆ

3

Taget skal beskytte bygningen og
effektivt bortlede regnvand

Træinformation

TRÆ

4

4

Hældningstage med tagudhæng
giver god beskyttelse mod nedbør

Træinformation

TRÆ

5

5

700 år

Ventileret og overdækket

Ældste bevarede træbyggeri i Danmark
Klokkehus, Kiplev Aabenrå, 1300 tallet

Træinformation

TRÆ

6

1.400 år

Ventileret og overdækket

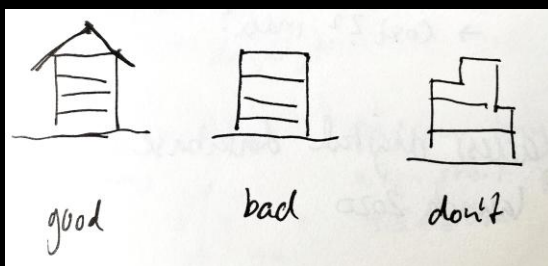
Tempel Hōryū-ji i Nara, Japan

Træinformation

7

7

Træinformation

8

8

Træbyggeri = hældningstage og tagudhæng

Foto BMI

Træinformation

TRÆ

9

Træbyggeri = hældningstage og tagudhæng

HLANNE

Træinformation

TRÆ

10

Hældningstage med tagudhæng
giver god beskyttelse mod nedbør

Træinformation

TRÆ

11

11

Myndighedskrav

Salen

Træinformation

TRÆ

12

Fugtkrav

- Bygningsreglementet, BR 18

§ 334 - § 338 Fugt

§ 334	Bygninger skal projekteres, udføres og vedligeholdes, så vand og fugt ikke medfører risiko for personers sundhed eller skader på bygningen.
§ 336	Bygningskonstruktioner og –materialer må ikke have et fugtindhold, der ved indflytning medfører risiko for vækst af skimmelsvamp.
1.2.	Det skal sikres, at konstruktionerne ved indbygning ikke har et fugtindhold, der medfører risiko for vækst af skimmelsvamp. Ligeledes skal det sikres, at konstruktionerne ikke opfugtes i byggefasen eller at der indbygges materialer med synlig skimmelvækst.

13

Træinformation

TRÆ

13

Fugtkrav

- BR 18 Vejledning

Vejledning til kapitel 7, Byggepladsen og udførelsen af byggearbejder, § 161 - § 165

- "Fugtfølsomme materialer kan fx beskyttes ved, at der anvendes hensigtsmæssig opbevaring på byggepladsen og kvalitetssikringsprocedure, totalinddækning under opførelsen, og at der i tidsplaner afsættes tid til den nødvendige udtørring af byggematerialer."

14

Træinformation

TRÆ

14

Fugtkrav - Træfugtindhold ved levering og indbygning

DS/EN 1995-1-1, Eurocode 5: Trækonstruktioner:

10 Udførelse og kontrol

10.2 Materialer

(2) Træ og træbaserede bygningsdele må ikke unødigt udsættes for klimatiske forhold, der er værre end dem, der forventes i den færdige konstruktion.

(3) Før indbygning bør træet tørres, således at dets fugtindhold så nøje som muligt svarer til de klimatiske betingelser i den færdige konstruktion.

Træinformation

TRÆ

15

Fugtindhold

Træinformation

TRÆ

16

Dry wood is happy wood

Træinformation

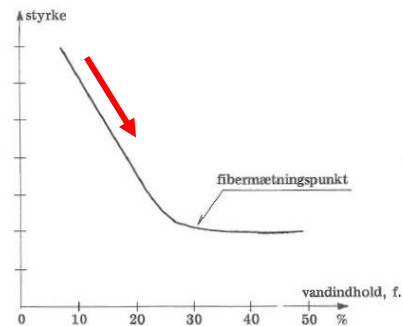
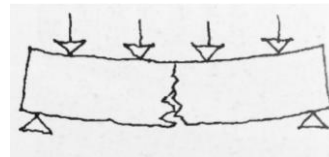
TRÆ

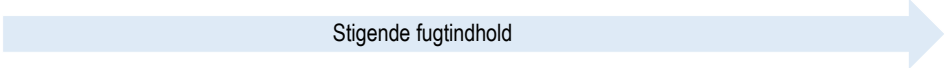
17

17

Træ mister styrke og stivhed ved opfugtning

- Styrken falder 30 % ved opfugtning med 10 % træfugtindhold
- Nedbøjninger pga reduceret stivhed

Stigende fugtindhold

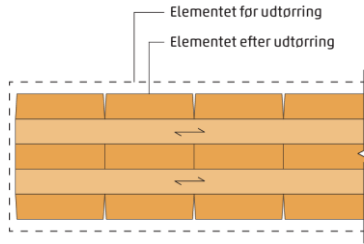
18

18

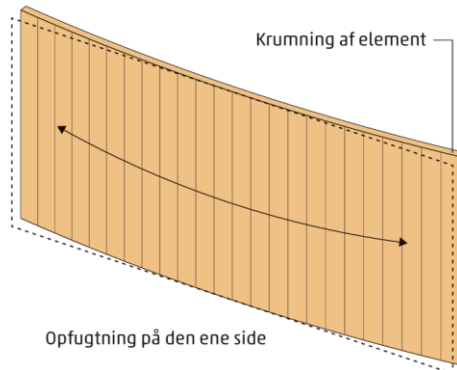
Træinformation

TRÆ

Træ udvider sig ved opfugtning

Figur 4.16 Princip for fugtbetingede dimensionsændringer

Figur 4.23 Énsidig opfugtning af CLT-elementer kan medføre krumning af elementer fx ved forkert opbevaring på byggeplads eller eksponering for nedbør.

19

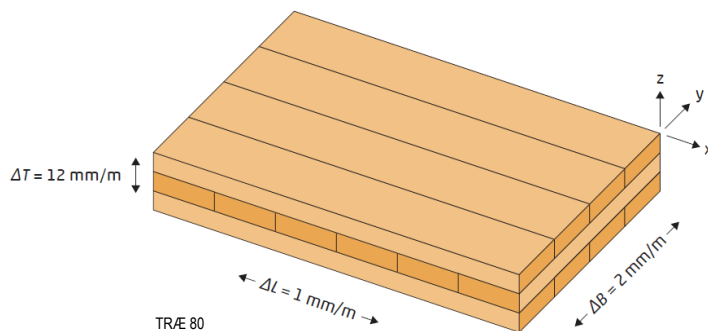
Træinformation

TRÆ

19

Træ udvider sig ved opfugtning

- Et 10 m langt CLT-element kan ved opfugtning fra 15 til 20 % træfugtindhold blive ca:
 $\Delta L \times 5 \text{ m} = 1 \text{ mm/m} \times 10 \text{ m} = 10 \text{ mm}$ længere

pr. m ved 5 % ændring i fugtindhold:

21

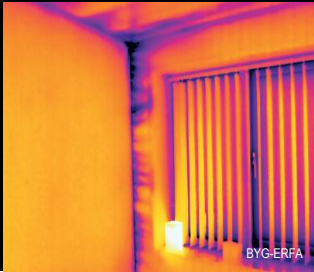
Træinformation

TRÆ

21

Samlinger skal optage udvidelse og tørresvind

- Stiller krav til lufttæthed
- Stiller krav til tolerancer

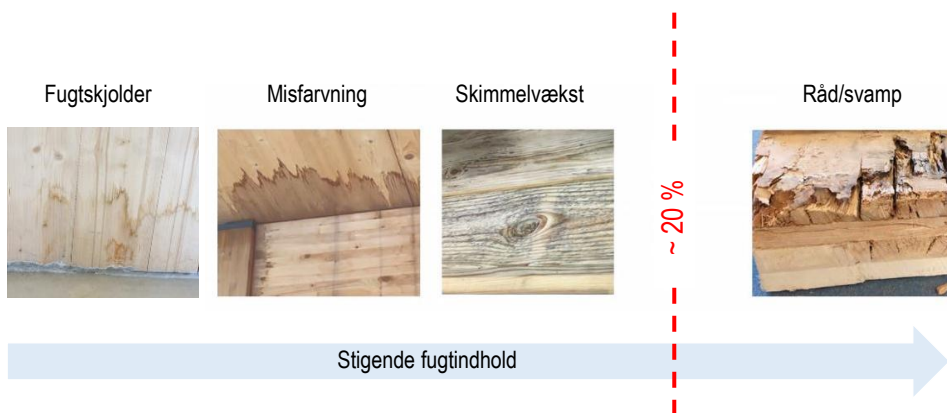

Træinformation

TRÆ

22

Træ kan nedbrydes ved opfugtning

Træinformation

TRÆ

23

23

Hold træet tørt

- Opnå lang levetid
- Undgå rådskader og skimmel

Foto Kasper Kristensen

Foto Ted Kesk / Rosemary Martin

24

Træinformation

TRÆ

24

Hold træet tørt

- Opnå lang levetid
- Undgå rådskader og skimmel

TRÆ 62

Foto Kasper Kristensen

25

Træinformation

TRÆ

25

Hold træet tørt

- Udbedring af fugtskade i CLT

Nick Clifford / TIAS(UK)

26

Træinformation

TRÆ

26

Hold træet tørt

- Udbedring af fugtskade i CLT

Nick Clifford / TIAS(UK)

27

Træinformation

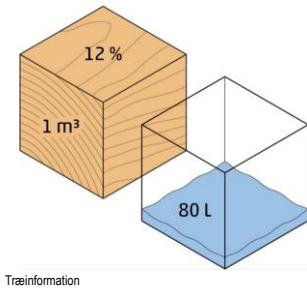
TRÆ

27

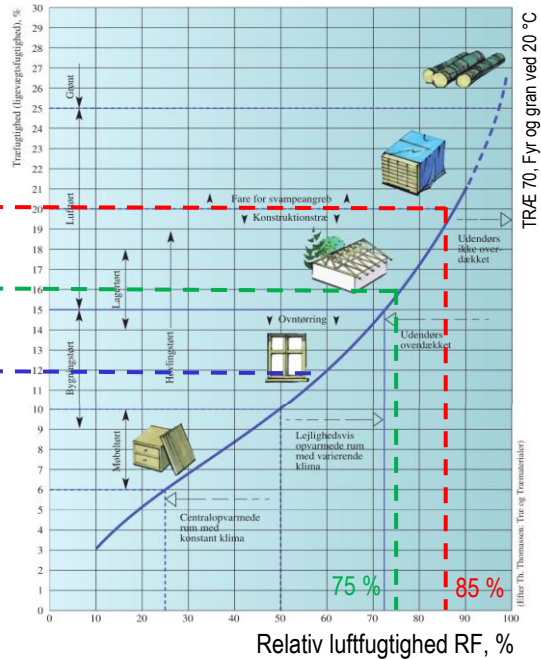
Forventeligt fugtindhold

Ligevægtsfugtindhold

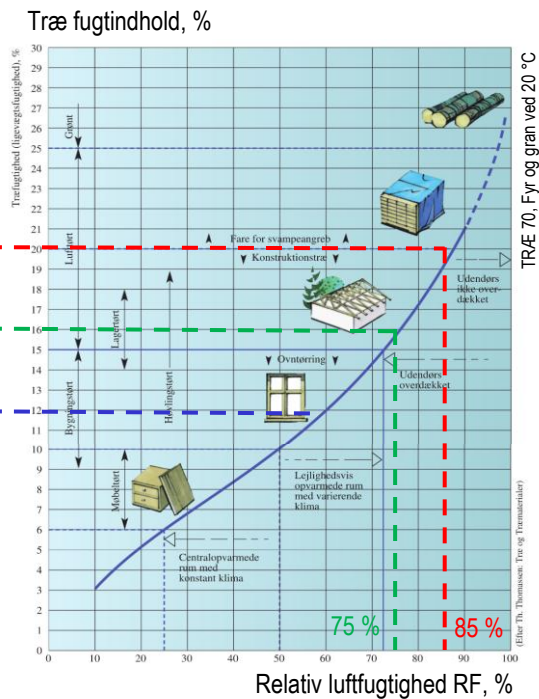

Træ fugtindhold, %

Ligevægtsfugtindhold

RF 85 % ; u = 20 %
RF 75 % ; u = 16 %
RF 65 % ; u = 12 %
RF 50 % ; u = 10 %
RF 25 % ; u = 6 %

30

Træinformation

TRÆ

30

Anbefalet maksimalt træfugtindhold

Tabel 4.2 Anbefalet maksimalt træfugtindhold i CLT ved anvendelse i bygningskonstruktioner. Træfugtindhold (vægt-%) ved 20 °C.

Anvendelsesområde

Træfugtindhold i CLT ved levering

I henhold til DS/EN 16351 er referencefugtindholdet 12 %, hvilket svarer til højst forventelige træfugtindhold for konstruktioner i opvarmede rum.

Træfugtindhold i CLT ved opbevaring og indbygning

Af hensyn til forebyggelse af skimmelvækst, fx ved montage af isolering eller udvendig beklædninger. Fugtgrænsen svarer til træets fugtligevægt ved 75 % relativ luftfugtighed.

Træfugtindhold i CLT ved montage af indvendige beklædninger i opvarmede bygninger

Af hensyn til begrænsning af svindrevner i indvendige overflader relateret til CLT-elementets udtørring efter ibrugtagning af bygningen.

Træfugtindhold

12 ± 2 %

≤ 16 %

≤ 12 %

Iht. TRÆ 80, SBI-anvisning 277, DS/EN 16351 og DS/EN 1995-1-1

31

Træinformation

TRÆ

31

Skimmel

- Vil kunne forekomme på alt ikke-overfladebehandlet træ i udendørs miljø

Træinformation

TRÆ

Udendørs 2,5 år, Teknologisk Institut:

Ask

Rødgran

Western red cedar (Thuja)

Trykimprægneret (Cu) fyr

33

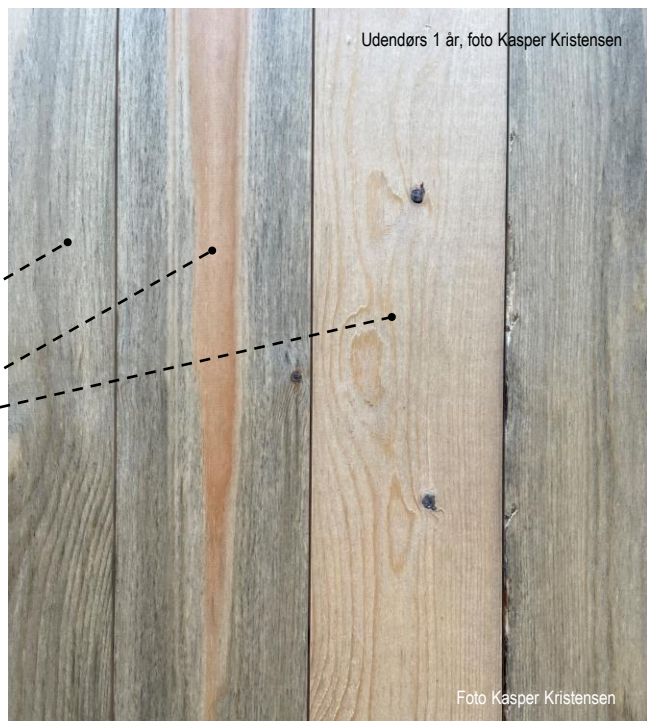
33

Skimmel

Eksempel – Udendørs efter 1 år

Største forekomst: Fyr splint

Mindste forekomst: Fyr kerne og Gran

Træinformation

TRÆ

34

Skimmel

Eksempel gran

Hjerteved / Splintved

Splintved

Hjerteved

35

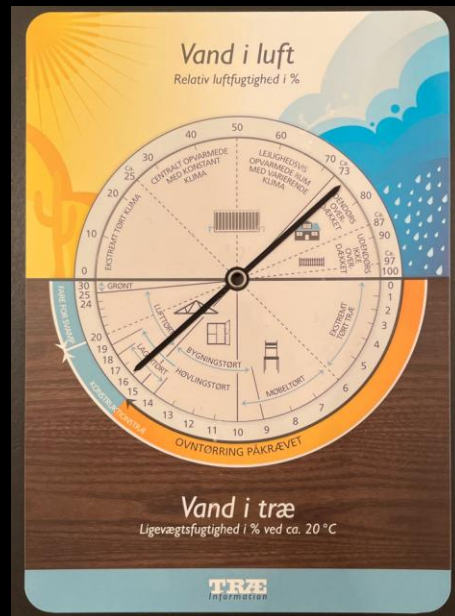
Træinformation

TRÆ

35

Forebyggelse af skimmelvækst

- Træfugtindhold < ca. 16 %
~ 75 % RF
- Ved lave temperaturer tillades højere fugtighed
se *SBI-anvisning 277*
- Se også *SBI-anvisning 274 og 281* om vurdering af omfanget af skimmelsvamp og udbedringsmetoder

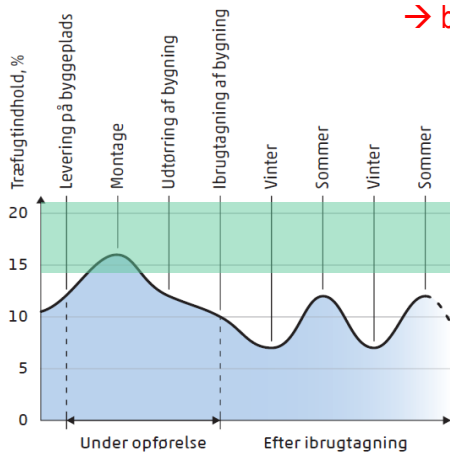
36

Træinformation

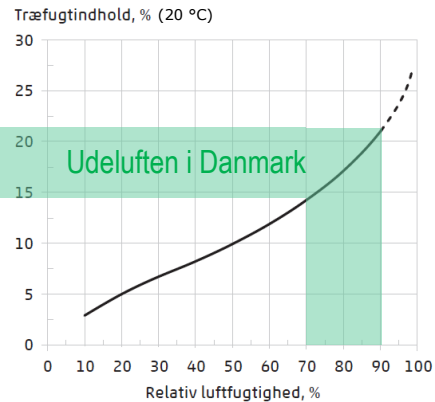
TRÆ

36

Byggeplads og årstidsvariation

→ behov for effektiv montage og fugtstyring i byggefasen

TRÆ 80

Træinformation

TRÆ

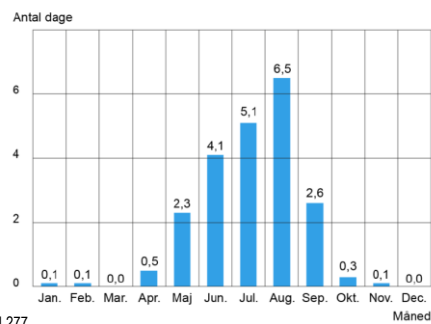
38

38

Flest skybrud om sommeren

”Monsterregn” er kraftigere end skybrud

Se vejledning fra Bolig og planstyrelsen og anvisninger i DS 432, SBI 255 og SBI 273

SBI 277

FIGUR 5. Antal dage med skybrud i løbet af året. Risikoen for skybrud er størst i sommermånederne. I vinterhalvåret er skybrud sjældne.

39

Træinformation

TRÆ

39

Fugtstrategi

Måleprogram og fugtteknisk dokumentation

- Modtagekontrol, Udførelseskontrol, Mellemlagring og Slutkontrol
- ✓ Har der været kritisk høje fugtniveauer?
- ✓ Dokumentation af udbedringer og udtørring
- ✓ Er træet tørt ved overlevering og hvad er planen for at holde det tørt?

Træinformation

TRÆ

40

40

Fugtstrategi

Se s. 12-30 + s. 75

Træelement-
montage

TRÆ
Information

TRÆfakta
17

Se kapitel 4 og kapitel 9

TRÆ
Information

TRÆhåndbog

80

Træbyggeri
med CLT

Træinformation

TRÆ

41

41

Træ kan holde i mange hundrede år,
når det holdes tørt

Træinformation

TRÆ

42

42

Hvordan vil jeg holde træet tørt ?

Træinformation

TRÆ

43

43

Konstruktiv beskyttelse

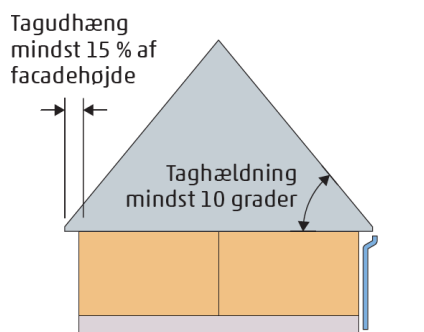
(De 6 V'er)

Træinformation

TRÆ

44

Træbyggeri = hældningstage og tagudhæng

TRÆ 80

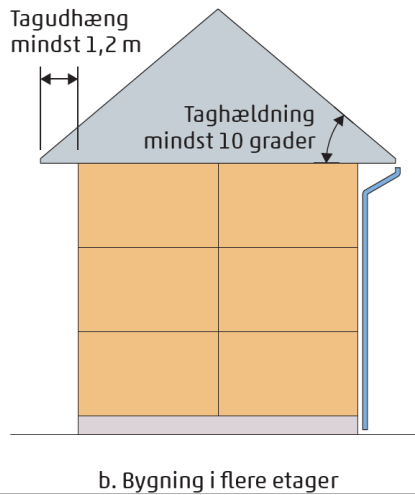
1. Fornuftig taghældning mindst 10°
2. Tagudhæng mindst 15 % af facadehøjde
3. Regnvand på udvendig side af facade

Træinformation

TRÆ

45

Træbyggeri = hældningstage og tagudhæng

TRÆ 80

1. Fornuftig taghældning mindst 10°
2. Tagudhæng i etagebyggeri fx 1,2 m både langs facader og gavle
3. Regnvand på udvendig side af facade

Træinformation

TRÆ

46

Tagudhæng

- Holder ydervægge tørre
- Forlænger facadens levetid

Brettstapel (kantstillede brædder) i udhæng

47

Tagudhæng

Foto Kasper Kristensen

Foto Mikael Kock

Træinformation

Tagudhæng

foto Kasper Kristensen

Træinformation

Midlertidige tagelementer

- Gitterspær løftes af og på

foto Kasper Kristensen

50

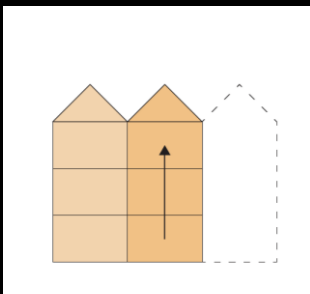
Træinformation

TRÆ

50

Midlertidigt tag - flytbart tag kører på stillads

- Råhusafsnit lukkes fra terræn til tag
- Lodret byggetakt

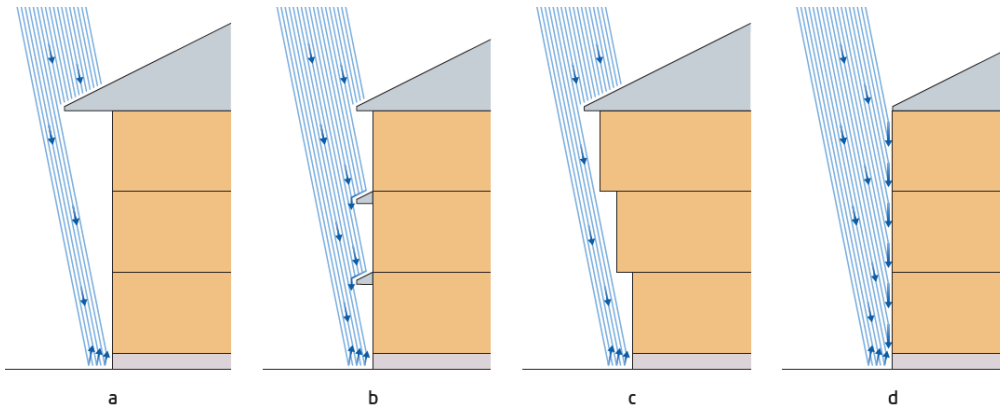
foto Tommy Bunch-Nielsen⁵¹

Træinformation

TRÆ

51

Tagudhæng holder træet tørt

TRÆ 80

52

Træinformation

TRÆ

52

Udhæng holder træet tørt

Tempel Hōryū-ji i Nara, Japan

8:40 14/03/2012

53

Træinformation

TRÆ

53

Udhæng holder træet tørt

Illwerke Zentrum Montafon, Voralberg Østrig, 2019

Foto Kasper Kristensen

Træinformation

TRÆ

54

Facader

Etagevis udhæng

+

Konstruktiv
brandbeskyttelse

Foto Mikael Koch

Foto Helene H Mikkelsen

55

Flade eller grønne tage

Tilbageholder vand på taget

Mere sårbare overfor fugt pga.
stående vand på taget

Risikobehæftet forhold med grønne tage på
træunderlag

Se Byggeskadefondens vejledning + anvisninger i TRÆ 77,
SBI-anvisning 273 og BYG-ERFA.

Foto: Tommy Bunch-Nielsen

Foto: BYG-ERFA (27), 16.12.17

56

Træinformation

TRÆ

56

Opsamling

Træinformation

TRÆ

57

Tagets udformning

- ✓ Hældningstage med tagudhæng er at foretrække
- er der fornuftig hældning på taget, så regnvand effektivt ledes væk?
- ✓ Tagnedløb på udvendig side af facaden er at foretrække
- undgå komplicerede sammenskæringer, spring i tagfladen og minimér antallet af gennemføringer
- ✓ Hold træet tørt
- anvend en fugtstrategi i byggefasen

Træinformation

TRÆ

58

Tak for opmærksomheden

+45 2623 8672 / kk@traeinfo.dk

Kasper Kristensen

Træinformation

TRÆ

59

59